

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Добровольська А.М.

кандидат фізико-математичних наук, доцент,
Івано-Франківський національний медичний університет

ФОРМУВАННЯ ІТ-КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ТА ЇХ ВОЛЬОВІ ЯКОСТІ

За сучасних умов функціонування системи охорони здоров'я України є попит на фахівців, які вміють нестандартно мислити, творчо застосовуючи набуті знання, вміння і навички під час професійної діяльності, тобто, які вміють конкурувати на ринку праці. Концептуальні положення Національної доктрини розвитку освіти України в ХХІ столітті [4] і Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [5] також відображають думки щодо необхідності підготовки сучасних конкурентоспроможних фахівців, здатних до професійного зростання, професійної мобільності, а також бути лідерами не тільки під час професійної діяльності, але й у суспільстві. У зв'язку з цим актуальною є проблема підготовки майбутніх лікарів з розвинутою вольовою сферою, котра забезпечить їх професійне вдосконалення як під час безперервної професійної освіти, так і в процесі професійної діяльності.

Проблема розвитку вольових якостей у майбутніх фахівців є актуальною і складною одночасно, бо визначення їх сутності має варіативний характер. Тобто, вольові якості можна розглядати і як прояв волі, і як здатність людини, і як здатність долати різноманітні труднощі і керувати собою тощо.

Досліджуючи, ми зважали на думку Є. Ільїна, що *вольові якості* – це особливості вольової регуляції, які проявляються в конкретних специфічних умовах, визначених характером труднощів, що долаються [3]. Б. Смірнов стверджує, що *вольові якості* – це конкретні прояви волі, обумовлені характером подоланих перешкод [8]. Ю. Дмитрук та інші вчені вважають, що *вольові якості* – це відносно стійкі, незалежні від конкретної ситуації психічні утворення, що засвідчують досягнення особистістю рівня свідомої саморегуляції поведінки, її влади над собою [1].

У контексті нашого дослідження ми дотримувались думки, що під час навчання дисципліні природничо-наукової підготовки (ДПНП) «Медична інформатика» («МІ») в майбутніх лікарів розвиваються *вольові якості* – якості, пов'язані з реалізацією волі і подоланням перешкод у процесі набуття знань, умінь і навичок, а також отримання життєвого досвіду щодо формування інформаційно-технологічної компетентності (ІТ-компетентності) і її використання як у процесі здобуття вищої освіти, так і в майбутній професійній діяльності.

Структура вольових якостей є поліваріативною, що обумовлює різноманітні підходи до їх класифікації, присутні в науковій літературі.

А. Пуни висловив думку, що для кожної людини вольові якості є єдиною цілісною системою, але структура ланок цієї системи в різних людей неоднакова [7]. Зважаючи на цю думку, сукупність вольових якостей майбутніх лікарів у процесі формування ІТ-компетентності доцільно розглядати як рухливу, динамічну систему, ланки якої можуть по-різному співвідноситись, пов'язуватись між собою залежно від стійких, об'єктивних умов конкретного виду діяльності під час навчання зазначеній ДПНП.

Досліджуючи, ми були зорієнтовані на погляди В. Нікандрова, котрий, класифікуючи вольові якості, вважав, що проявам волі властиві просторово-часові й інформаційно-енергетичні параметри. Тому був отриманий висновок, що вольові якості майбутніх лікарів, які розвиваються в процесі формування ІТ-компетентності під час навчання ДПНП «МІ, доцільно розділити на чотири групи [2; 6]:

- *I група* (з урахуванням просторового аспекту волі) – самостійність, тобто впевненість, цілеспрямованість, незалежність;
- *II група* (з урахуванням часового аспекту волі) – наполегливість, тобто завзятість, стійкість, твердість, терплячість, впертість, послідовність;
- *III група* (з урахуванням енергетичного аспекту волі) – рішучість і самовладання;
- *IV група* (з урахуванням інформаційного аспекту волі) – принциповість.

Список використаних джерел:

1. Дмитрук Ю. В. Розвиток вольових якостей студентів кооперативного коледжу / Ю. В. Дмитрук // Молодіжний науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки: Фізичне виховання і спорт. – 2010. – № 4. – С. 11-13.
2. Добровольська А. Розвиток вольових якостей майбутніх лікарів і провізорів у процесі формування ІТ-компетентності / А. Добровольська // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2016. – № 10 (64). – С. 24-44.
3. Ильин Е. П. Психология воли / Е. П. Ильин. – СПб.: Питер, 2009. – 368 с.
4. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ столітті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>.
5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
6. Никандров В. В. Психология / В. В. Никандров. – М.: Волтерс Клувер, 2009. – 1008 с.
7. Пуни А. Ц. Психологические основы волевой подготовки в спорте / А. Ц. Пуни. – М.: ФиС, 1997. – 88 с.
8. Смирнов Б. Н. О разных подходах к проблеме воли в психологии / Б. Н. Смирнов // Вопросы психологии. – 2004. – № 3. – С. 64-70.